

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

A szociáldemokrácia és a vallás újabb világlátásban.

írta: **Dr. REICHARDT TAMÁS.**
(Vége.)

Vannak azonban most is a szociáldemokrácián belül, kik az öreg *Liebknecht*-t azt tartják, hogy pártjuknak nincs zseniálisabb és praktikusabb pontja, mint az, mely a vallást magánügynek nyilvánítja.

Ezek közé tartozik *Göhr* Pál is, a ki álláspontját ugyancsak a *Sozialistische Monatshefte* egyik legutóbbi számában fejti ki. Fejtegetései sok tekintetben megérdemlik figyelmünket. *Göhr* a Bernstein-féle reform irányhoz tartozik, melyet a fönnt említett folyóirat képvisel. Sokan nagy reményeket fűztek ez új mozgalomhoz, mert azt várták tőle, hogy különösen vallás tekintetében toleránsabb irányt fog inauguralni.

Ezek a várakozások azonban csak részben teljesültek. Annyiban t. i. amennyiben föladták a történelmi materializmust, s ezzel elfogadták legalább elvben a vallás lehetőséget, a mit a marxizmus az anyagelvesség alapján tagadott. A régihez képest ugyan ez is már haladás, de egyébként a reform-szociáldemokrácia époly esküdt ellensége minden pozitív vallásnak, első sorban a kereszténységnek mint az orthodox, marxista szociáldemokrácia.

Sőt ezt az új irányt még veszedelmesebbnek tartom a réginiél. A teljes hitetlenség soha sem oly ártalmas, mint a vallási tévely. A téves vallás ha egyszer meggyőződésévé lett egy nép-

nek, évszázadokon át fönnttarthatja magát, mert úgy a hogy mégis csak kielégíti a vallási szükségletet; míg ellenben a hitetlenség éppen azért, mivel sehogyan se elégíti ki az embernek vallás utáni szükségletét, legfőkéül csak egyéneket, de nagy tömegeket soha sem ejtethet hatalmába.

Ezt belátta *Göhr* elvtárs is és éppen ezért a marxistákkal szemben azt hirdeti, hogy a vallásnak a *poróban* is mindenkor lesz jelentősége. Panaszskodik, hogy a szociáldemokráciában még mindig sokan vannak, akik a vallás jelentőségét félreismerik. Nem ajánlja, hogy a párt fölvegye programjába a vallás elleni küzdelmet, mert ezzel - gygymond - „*olyan erősség ellen támadást, melyet csak részben tudniunk kedvünk, azt is csak egy időre.*“

Mindenesetre érdekes vallomás a vallás győzhetetlen ereje mellett egy szociáldemokrata szájából!

Göhr tehát számol a vallással mint olyan tényezővel, a melyet nem lehet ignorálni s mely ellen küzdeni annyira volna mint a szociáldemokrácia „győzelmes és világot átalakító ereje“ ellen merényletet elkövetni. Azt akarja, hogy a hiába való vallás elleni küzdelem helyett, használja föl inkább azokat az „*enthusziasztikus és rális értékeket*“, melyek a vallásban vannak. Hogy mit akar ezzel mondani azt megmagyarázza nekünk egy másik elvtárs, aki azt ajánlja, hogy magát a szociáldemokráciát tegyék vallássá!!!

Tehát a régi vallások helyett új vallást! A protestantizmus szerinte ugyanis csak híd a ker-

kath. világnézettől az új természettudományi világnézethez. A protestantizmus félszégesség mert megállapodott a hídön, a szociáldemokrácia majd átszeli az emberiséget a hídön túl az új megteremtett (?) dogma nélküli valláshoz. Hogy mi lesz ennek tartalma, azt természetesen még nem tudjuk (?) „hisz Róma sem épült egy ap alatt“; de annyit már előre is elárulnak belőle a demokráta proféták, hogy ennek az új vallásnak istene, ha egyáltalában sikerül ilyet a távcsővel felfedezni, csak olyan lesz mint az alkotmányos királyok, uralkodik, de nem kormányoz és készséggel szentesít mindent, amit a „főlséges nép“ vagy elhelyett a jövődöbél Jakabok diktálnak.

Ez a vallás azonban - ha ugyan lehet annak nevezni, mert a vallás lényege a személyes Istenben való hittől elválaszthatatlan - csak narkózis a vallásos lelkiismeretek elaltatására. És ilyen altagó szerre a szociáldemokráciának nagyon szüksége van, hogy a vallásos tömegeket magának megnyerje. Mert *Göhr* szerint (ez is érdekes beismerés!) a szociáldemokrácia terjedésében még csak most érkezett azon határhoz, a hol az igazán vallásos nép tömege kezdődik; akik eddig csatlakoztak hozzá majdnem kivétel nélkül vallásilag közömbös egyének voltak.

Nem kell tehát proklamálni a vallás elleni harcot, maradjon meg a régi cégér, mert ez legalkalmasabb a gimplifogásra. Erre lyukad ki körülbelül az egész okoskodás. *Göhr* számít arra, hogy aki egyszer benn van a pártban, és olvassa a pártirodalmat „tudományos“ termékeit vallási tekintetben minden erőszakoskodás nélkül

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A nyaralás.

Pista öszi beszámolója az iskolában.

Eddig még minden évben a puszta mentünk nyaralni, ami igen jó dolog, mert a Tiszában nagyszerűen lehet megfürödni és a csikók is igen mulatságosak és Kárlay bácsi, aki kedves apa kasznára, igen tudós ember és már sok hasznos dologra tanított. Tavaly például megtanított nyereni, ami egy csöppet sem könnyű és az osztályban nem is tudta senki, csak én. Azt reméltem, hogy ezen a nyáron is valami újat fogok tanulni, de az mégse sikerült, mert mama és Blanka a nyarat fürdőhelyen töltötték és engem is elvittek. Mama ugyanis azt mondotta, hogy Blankát be kell vezetni a nagyvilágba, mert ebben a vidéki posványban nem tud érvenyesülni. Ezt a vacsoránál mondotta és én mindjárt kérdeztem, hogy hol vannak a posványok, mert az apach indiánok is olyanokban szoktak tartózkodni, de mama reámkialtott, hogy ne fecsegek, csak akkor beszéljek, ha kérdeznék.

Mama és Blanka tehát elvittek a fürdőbe és azt mondották, hogyha nem fogok tisztességesen viselkedni, ősszel beadnak Aszódra. De ez nem igaz, mert már tavaly is megígérték.

A fürdőhelyen egy borzasztó nagy szálloda van és mindenki abban lakik. Mama és Blanka

mindjárt délután lementek a földszintre, ahol egy nagy táblán minden vendégnek a neve föl van írva. Sorra olvastak minden nevet és aztán azt mondták, hogy igazán szép társaság van együtt és örülnek, hogy idejötték.

En azonban nem örültem egy csöppet sem, mert egész délután esett az eső és nekem benn kellett ülnöm egy furesz szobában, amelyben csupa újság és könyv volt, de senkiscm olvasott, hanem mindenki beszélt. Ambár a falra fel volt írva, hogy beszélni tilos. Mama és Blanka egy sarokban ültek és Blankán az új ruhája volt és mindketten úgy tettek, mintha újságot olvasnának, de ez nem volt igaz, mert folyvást kikandikáltak a lap alul és a többieket néztek. És a többi asszonyok is úgy tettek, mintha nem vennék őket észre, hanem azért folyvást reájuk pislogtak. Én nem ültem mamaékkal, hanem megbarátkoztam egy kisleánnyal, aki egy új játékot játszott, amelyet eddig nem ismertem és amelyet Halmának hívnak. Nagyon ostoba játék, fekete és fehér figurákat tologatnak ide-oda és én meg is mondtam neki, hogy én nem tudnék ilyen buta játékot játszani. Erre a kisleány azt mondotta, hogy nem a játék buta, hanem én vagyok az. És ekkor én megfelledeztem arról, hogy ő nő és azt mondtam, hogy ő a legnagyobb számár Európában, amit a Szekula mondott nekem az osztályvizsgán. De ő nem hagyta magát, hanem azt válaszolta, hogy én is Európában lakom. Erre semmi sem jutott az eszembe és nagyon jó barátok lettünk.

Amint tehát az ablaknál játszottunk, hallottam, hogy két asszony, akik a diványon ültek, mamaról és Blankáról beszéltek. Az egyiknek az arca olyan volt, mint a ribizke-zule és az újjával mindig Blankára mutatott, de nem hallottam meg mindjárt, hogy mit beszél. De aztán egyszerre azt hallottam, hogy „vidéki liba“ és akkor mindjárt gondoltam, hogy Blankáról van szó, mert Blanka mindig azt mondja, hogy ő nem vidéki liba.

Valami vidéki liba, akit az anyja idehozott, hogy férjhez adjon, — mondotta a zule-képu.

A másik nem tudott könnyen beszélni, mert igen kövér volt és úgy fujt, mint a helyierdekl vasut, amely a pusztaikon visz keresztül. De végre mégis kinyögte:

Nagyon tévednek, ha azt hiszik, hogy majd be tudnak tolokodni a társaságba. Az én szanomra az ilyen emberek: levegő.

— Reájok sem kell nézni, — mondotta ismét az első és azzal úgy nézte mamaékat, mintha el akarná nyelni őket. — A leány különben már legalább huszonöt éves lehet.

Ez azonban nem igaz, mert Blanka csak a múlt májusban lett tizenkilenc. És mivel a latin olvasókönyvben is az áll, hogy az igazságért küzdeni kell, én odamentem hozzájuk és megmondottam, hogy Blanka a nővérem és csak tizenkilencéves, tehát ők tévednek. Ez erre a zuleos arcu még vörösebb lett és a másik még sokkal jobban fujt és aztán mind a ketten egy-

is átmege a „tisztulási“ folyamaton és eljut az igazi dogma nélküli valláshoz.

Nem tudom, hogy Erdmann vagy Göhre pártja fog-e győzni a német szociáldemokráciában, hogy eltörlik-e az erfurti program 6-ik pontját vagy sem, de annyi bizonyos, hogy a szociáldemokrácia reform kiadásában époly ellensége a kereszténységnek mint volt annak előtte. A harc csak annyiban lép új stadiumba, hogy azelőtt a történelmi materializmuson nyargaltak, de amióta ez kivénült gebe lett, hát új paripára ülnek, hogy megmentsek a tudományos látszatot — no meg az üzletet. A produkció a régi, valamint a tudományos dummer Augustzok is.

Csak a taktika lesz új, ha elfogadják Erdmann indítványát. De ezt ők fogják megbánni, mert félelmes agitacionalis fegyvert szolgáltatnának az ellenség kezébe. Németországban a katolicizmus nem téltlen. Ami a szervezkedés terén az utóbbi években történt az teljes mértékben megérdemli elismerésünket sőt bámulatunkat. A Volksvereinnak körülbelül 500 ezer tagja van a szervezett keresztény munkások száma szintén megközelíti a 300 ezret. Ez egy jól rendezett hadsereg mely győzelmesen áll ellen a szociáldemokrácia minden támadásának. És nálunk is csakis így lehet megóvni az alsóbb néposztályokat az imminens vallási veszedelemtől. A szociáldemokrácia ugyanis bandita módjára ezen alternatíva elé állítja a munkást: Mi kell? Kenyér, vagy vallás? Csoda-e, ha a nyomorgó munkás a kenyeret választja?

Meg kell győznünk a munkás népet, hogy anyagi helyzetének javítására nem szükséges szociáldemokráciának és hitetlennek lennie. Míg a keresztény társadalom és állam ezt nem teszi, addig a szociáldemokrácia háborítatlanul szedi áldozatait.

UJDONSÁGOK.

— **Kitüntetés.** Nem nálunk, hanem a szomszédban, Veszprémben történt a kitüntetés, a melyről mi is hírt akarunk adni. *Kemenes* Ferenc veszprémi káptalani nagyprépostot, püspöki hely-

szere fölkeltek és kimentek. Én még egyideig játszottam Halmát, de mégis buta játék és ezért abbahagytam és visszamentem mamáékhoz. Mama mindjárt megkérdezte tőlem, hogy mit beszéltem az imént, én tehát elmondottam mindent. És erre mama és Blanka egészen vörösek lettek, a mama halkan azt mondotta, hogy lehet, hogy még innen küld el Aszódra és aztán ők is fölmentek a szobába, mert megfájult a fejük.

Mamának és Blankának különben a nyáron majdnem mindennap fáj a fejük, amit én nem tudok megérteni, mert nekem sohasem fáj. Kétszer délután fájult meg, amikor lenn ültek az olvasószobában és végigolvastak minden újságot és aztán ismét fölmentek a szobába. Pedig egészen csendben voltak, senkivel sem beszéltek, csak olvastak. Mindig mondtam, hogy a sok olvasásnak nincsen semmi értelme. Ugyátszik, hogy nem is egészséges.

A szobában Blanka gyakran sirt és ilyenkor azt mondotta, hogy ő gyűlöli azt a sok felfuvalkodott asszonyt és hogy ő van olyan, ha nem különb, mint a többi leány, aki a szállodában lakik — és ő neki még sincsen társasága.

Ezt azonban nem tudtam megérteni, mert amikor a múlt héten Poldi bácsi és a családja meg akart látogatni bennünket, akkor Blankának lehetett volna társasága és Blanka mégis arra kerte a mamát, hogy írja meg Poldi bácsinak, hogy ne jöjjenek, mert ő meghalna a szégyentől, ha a szállodában látnák, hogy Poldi bácsi milyen közönséges ember. Ez azonban nem igaz, mert

nőköt a király a II. oszt. és *Palotay* Ferenc apátkanonokot a III. oszt. vaskorona renddel tüntette ki. Az első mint jeles költő évtizedek óta dicsősége a magyar katolikus költészetnek. Gondolatai oly mélyek s klasszicitásuk oly megragadó, hogy a legkiválóbb alkotások közé számíthatjuk. Ha nem katolikus pap, ma bizonyára nagyobb hír és dicsőség övezi fényvel nevét. A Mindenhátó 80 esztendőig engedett neki úde fiatalos egészségben teljes lelki és testi frissességben megérnie, adjon hozzá még sok évig áldást, a mennyit az öszfűrtű főpapaak vállal elbirnak. *Palotay* Ferenc kanonok a jötekonyság terén szerzet nevének bokros érdemeiket, a melyek különösen a tanügy terén fakasztottak áldást. E mellett megjegyezzük, hogy *Palotay* Ferenc apátkanonoknak városunkban is előkelő kiterjedt rokonsága van. A szerencse kívánatokhoz szivesen és őszinte lélekkel csatloljuk mi is a miénket.

— **A székesfehérvári vízvezeték.** A városi vízvezeték kiépítése tárgyában péntek délelőtt értekezlet volt a városháza nagytermében *Havranek* József polgármester elnöklete mellett. Az ajánlattevő *Szepesy* Sándor cég részéről az értekezleten ifj. *Stielly* Gyula főmérnök jelent meg. *Havranek* polgármester bemutatja a kiviteli terveket, engedély okirat tervezetét s kéri a jelenlevőket, hogy az ügyet tegyék megfontolás tárgyává hogy az a vízvezeteki bizottság által mielőbb tárgyalható legyen. Felolvastattat ezután az engedélyokirat, mely felől a vízvezeteki bizottság fog majd dönteni. Az elnököl polgármester most csak azon nehézségekre tett észrevételt, melyek a vízművek létesítésének mielőbbi keresztülvitelét gátolnák. Legfőbb akadály az a pont, hogy a város kötelezze magát engedélyesnek a vízmű üzembehelyezés után 30 nappal egy oly nyilatkozatot kiállítani és átadni, mely szerint a város köteles azon összeget, mely a befolyó vízdíjak 3/4 részének megfelelő, 60 éven keresztül utólagos negyedéves részletekben feltétlenül és kikötés nélkül kifizetni. Kérdi a jelenlevő megbízottat, hogy hatalmában áll-e e pontozatot módosítani. *Stielly* főmérnök erre tagadó választ adott, de kijelenti, hogy erre nézve a legközelebbi tárgyaláson felvilágosítással fog szolgálni. Ezután az értekezlet a kiviteli terveket tanulmányozás és véleményezés végett kiadta egy szakbizottságnak, melynek tagjai: *Winkler* Vilmos, *Rauscher* Béla, *Vajda* Géza, *Vigyázó* Imre, *Winkler* Sándor és *Mendlik* Aladár. Az engedély okirat tervezet és a vízvezeteki szabályrendelet tervezet pedig kiadatik a vízvezeteki bizottságnak tanulmányozás és véleményezés végett.

Poldi bácsi disznókereskedő és a nyaka olyan vörös, mint a cinóberfesték, és sohasem visel kemény gallért, de azért nagyon művelt ember, mert nekem mindig egy koronát ad, sőt néha kettőt is. Két leánya van, akik mindig nevetnek. Én tehát megkérdeztem Blankát, hogy miért nem akarja, hogy Poldi bácsiek jöjjenek, hiszen nem lehet mulatságos mindig egyedül máskalni, de erre Blanka sirva fakadt, mama pedig azt mondotta, hogyha nem fogok hallgatni, még az esti vonattal elküld Aszódra. Minth én tetszék róla, hogy Blanka unatkozik.

Mindez azonban nem lett volna baj, ha az Annabál nem lett volna. Blanka már egy héttel előbb sirt és azt mondotta, hogy ő meghal a szégyentől, ha nem lesz táncosa és ő jól tudja, hogy a többi utalatos leány összebeszélte ellene, de azért ő mégis el fog menni a bárra és nem bánja, ha azután meg is hal. És aztán megint sirt. A mama pedig a kezeit tördelte és mind-egyre azt mondta: — Ne siri, cicuskám, azért mégis te vagy a legszebb az egész szállodában. A többiek csak pukkadnak az irigységtől. — Blanka pedig tovább sirt és sírás közben ő is azt mondta: Igen pu—pu—pukkadnak.

Blankának azonban mégis volt táncosa, mert négy nappal a bál előtt megjött Fekete ur. Fekete ur a mi városunkból való, ahol könyvelő a bankban és az egész városban mindig neki van a legszebb cipője és gallérija, de mihozzánk nem jár, mert nem tartozik a jó társasághoz. Itt azonban nagyon megörültek neki és Blanka egész

— **Esküvő.** *Filolás* János, gróf Serényi Béla putnok-bélatelepi gőztéglagyárának vezetője ma reggel esküdtött örök hűséget *Szőllősy Annuskának*, özv. *Szőllősy* Ferencné szép és kedves leányának. Násznapok voltak: Kuti Fülöp rendőralkapitány és dr. Knittelhoffner Károly.

— **A Tóvárosi ovoda bajai.** Bollog emléktű Alaghy Dezső egyik legdicséretesebb munkája, a Tóvárosi ovoda egy év óta szolgálatában áll már nemes missziójának. A nagylelkű elnök néhez akadályokat tört keresztül, de minden rést betömni mégsem tudott. Tízezer kor. amortizációs kölcsön nehezedik az ovoda életére. Ez azonban még a kisebbik baj volna. A nagyobbik, illetőleg az égető az, hogy az építő bizottságnak át kellene vennie a kész épületet s egyszerűen visszaadni az építő Pénzes Imrénének körülbelül 2000 koronára rugó kaucióját. A bizottság a pénztárbán mindössze 800 koronányi összeget talált, a többire nézve pedig semmiféle eszköze nincs, hogy előteremtse. Az intézet igen szépen halad a maga nemesítő útján. A gyermekek nagy számmal látogatják az ovodát, a szülők örvendő lélekkel látják apró csemetéik kedves haladását, szóval minden meg volna, csak az anyagi teher súlya ne nehezédne a szegény intézetre. A bizottság, mely K. Horváth István plóbinos elnöklete alatt vasárnapi közgyűlése alkalmával a városházán hosszan tanácskozott a teendő felét, megállapodásra jutni nem tudott s kénytelen volt a nehéz ügy eldöntését más alkalomra halasztani, ha csak addig a jó Isten kegyelmé nem küld valakit, a ki az intézet nehéz helyzetén könnyítsen.

— **A Székesfehérvári kútvizekben nincs tífusbacillus!** Hónapok óta tartja rettegetésben a város lakosságát a tífuszjárvány, a hatóság és a közegészségügyi bizottság elhatározta, hogy megtesznek mindent, hogy a járványos kórnak utját állják. Két hét óta tart a kutak megvizsgálása egy bizottság által, melynek tagjai Reé István rendőrfőkapitány, dr. Bierbauer Viktor városi tisztifőorvos, *Winkler* Vilmos városi főmérnök és az illető kerületi orvos. A kútvizsgálatok eddigi eredménye, hogy több gyanusvízű kutat lezártak, másoknak pedig kiittisztítását rendelték el. A lezárt kutak vizét vegyi vizsgálat végett megküldötték a bpesti központi vegyvizsgáló intézetnek. A vegyi vizsgálat eredménye ma érkezett meg Reé István rendőrfőkapitányhoz. A terjedelmes jelentésből kitűnik, hogy vizeink biz elég piszkosak és szennyesek, *bacillusok is vannak benne*, (köbcentiméterében 7500 találtak a derék vegyészek) *de ezek nem tífusbacillusok.* Hogy mennyire tisztítsa szorulna a kutjaink, ennek igazolására álljon itt a vegyvizsgálati vélemény legutolsó passzusa:

este vele sétált a szálloda előtt és a mi asztalunknál vacsorált. Blankának aznap nem fáj a feje, a szobában pedig azt mondta, hogy Fekete ur sokkal elegánsabb ember, mint a pesti aszfalt-betyárok.

A mama pedig azt mondotta, hogy nagyon jó, hogy Fekete ur itt van, odahaza majd ismét le lehet fujni.

Másnap Fekete uron egy hófehér teniszöltöny volt és mamával és Blankával kirándultak a nagy vízeséshez, amelyet eddig nem néztek meg. Csak este jöttek haza és Blanka a vacsoránál azt mondotta, hogy rég nem volt ilyen kellemes napja. Fekete ur pedig a bajuszát pórlőgette és egyre Blankát nézte és valahányszor a tárgyért odaadta neki, mindig hozzáért a kezéhez, amit én igen jól láttam.

Következő éjjel nagy rézbőrű csata volt az erdőben. Az összes fiúk kivonultak és a Fekete Szarvas, a mi főnökünk, elküldött engemet kém-szemlére. Az ellenséges törzs ugyanis meg akart rohanni bennünket, de mi többre csaklunk őket és valamennyit megskalpoztuk. Én tehát hasoncsuszam az erdőn keresztül és nemsokára gyanus neszt hallottam. Azt hittem, hogy egy irokézre bukkanak, de csak a Blanka nővérem volt, aki Fekete urral sétált. És Fekete ur egy zerre csak villámgyorsan átkarolta Blankát és kétszer megcsókolta. Egyszer a homlokán és egyszer a száján. Blanka pedig nem szólt semmit, csak azt sóhajtott: Ó Istenem, Elemér, mit csinált. És

„Az ősz utcai kutviz használata ásványi eredetű, zavarosságát okozó részei és részben vegetációjáról fogva nem ajánlható jelenlévő bakteriumok száma és minősége alapján az ősz utcai viz használata aggályos a kutnak alapos kitisztítása volna elrendelendő.

Az olaj utcai kut vize főleg folyósító bakteriumainak nagy száma miatt elültendő s a kut többszörösen kitisztítandó.

A m. kir. honvédelmi kut vize a vizsgálat mérvének eredményéhez képest teljesen kifogástalan s aggodalom nélkül használható.

Nemzetközi szocialista oktatás. Egy fiatal mágnás, nagy és dicső történelmi névnek örököse önmagával és a társadalommal meg hasonolva, falujában 30000 korona költséggel a meglévő kath. iskola mellé új iskolát építtetett, hogy abban egy Isten és hazát tagadó szocializmus vezér tanítósága mellett a falu gyermekei az istentagadás és felforgatás elveit tanulják meg. Egy község gyermekeinek lelkét akarja a Schwartzter intézetben hosszabb időt töltött ifjú gróf meggyilkolni. Tegnapelőtt történt volna az iskola megnyitása. Nagy feltűnéssel akarták csinálni a megnyitást, de az egész dolog csufos kudarcra végződött, hála a vas megyei magyar kath. nép józanságának. *Trebitsch* (Tarcái) a fürge zsidó szocialdemokrata vezér, aki tanítóval kiszemelve az anarchista iskolában és *Sizmadia*, a szintén pártvezér és pesti háziur gyalog voltak kénytelenek a népharag fergetege elől menekülni, mert a nép kijelentette, hogy *agyonveri azt a kocsiát, aki a két szocialdemokratát felveszi kocsijára. Tanulság:* A becsületes magyar népek nem kell se anarchia, se szocializmus, se egyéb *iz*, mert az ragaszkodik ősei hitéhez és szereti hazáját. Kár volna e derék néppel nem foglalkozni, hanem gyámoltalanul átengedni a nemzetközi és istentagadó áramlatok befolyásának.

Sakk-verseny. A kath. körben mult hó 25-én kezdődő sakk-verseny f. hó 23-án fejeződött be. A tornát nemcsak maguk a résztvevők, hanem a körnek többi tagjai is, mindvégig élénk érdeklődéssel kísérték. Tegnap 23-án volt a versenydíjak kiosztása, melyeket a négy, legtöbb egy-séget elért versenyző kapott. Összesen 11-en vettek részt a versenyben; mindegyik tartozott a másikkal két játszmat játszani. Az eredmény a következő: Antoni Enak 16½; Lambert Vilmos 15; Solyom Lajos 13; Chay Antal 12½; Dornis József 9; Csikos Andor 8½; ilj. Káplán István 8½; Rónai Elemér 8½; Kéri István 6; Kiss Imre 6; Telek Sándor 4. Az első díj egy diszes tintartó, a második és harmadik egy-egy diszes könyv, a negyedik pedig egy értékes pénzárca volt.

erre Fekete ur, aki egészen vörös volt, azt válaszolta: Esküszöm, hogy imádlak.

Tovább nem nézhettem őket, mert hallottam a Fekete szarvas jelző füttyét és arra kellett lopóznom. Eleinte szólni akartam a mamának, de aztán eszembe jutott, hogy mindig azt mondják: csak akkor fecsegjék, ha kérdeznék és ugyis az lenne a vége, hogy Blanka s rna és nekem Aszódot igérnék. Tehát inkább nem szóltam semmit.

Pedig mégis jobb lett volna, ha szölok, mert akkor Fekete ur nem esköltölte volna meg Blankát az Annabálon is. A parkban esköltölte meg a színet alatt és ők azt hitték, hogy senki sem látja őket, de a ribizli-zúlc képi asszony éppen arra ment és mindent meglátott. És aztán Blanka elajult és a mama is majdnem elajult és engem aludni küldtek, mint mindig, ha valami mulatságos történik. És másnap reggel Blankának egészen dagadtak voltak a szemei, nekem pedig azt mondták, hogy Fekete ur lesz a sógorom.

En meg vagyok elégedve Fekete ural, mert valahányszor egy koronát kérek tőle, mindig ad — de papa vasvillaszemeket mereszít rá és mama egészen sir. Blanka is sir, de nem mindig. Az esküvő különben már a jövő hónapban meglesz, mert papa azt mondja, hogy nem akarja ötöt a házban látni. Azt hiszem a jövő nyáron ismét a pusztán fogunk nyaralni, ami sokkal mulatságosabb lesz, mint az az ostoba fürdő.

Farkas Pál.

— Vasuti baleset a déli vasuti állomáson.

Megmérhetlen következményei lehetnek volna annak a kisebb mérvű vasuti karambolnak, amely f. hó 21-én este a déli vasut helybeli állomásán történt. Egy személyvonat teljes sebességével nekiment négy petróleumtartalékocsinak és azt több mint egy kilométernyire eltaszította. Az összeütözést követő rázás következtében a személyvonat utasai közül néhányan többé-kevésbé megsérültek. Az eset a következő. A 207. számú személyvonat, amely Nagykanizsáról délután 4 órára ér Székesfehérvárra, szombaton délután a szabaddraállított váltójelzés következtében teljes sebességgel haladt a 7-ik számú sín páron a fedett perren felé. A szabadnak jelzett síneken azonban a nyugati váltótoronytól négy üres petróleum tartálykocsi állt. A robogó vonat mozdonya ezeknek nekimevne, oly erős lökést adott nekik, hogy azok egy személyvonat sebességével megindulva feltartóztatlanul robogtak át a perren alatt és csak a keleti váltótoronytól álltak meg. Az összeütözés pillanatában a személyvonaton ülők leestek padjaikról, a vonat ablakai bezúzódtak és többen megsérültek. Jelentékenyebb sérülést Fiáth Balint osztálymérnökségi munkás és Nagy Józsefné, egy póstaszolga neje szenvedtek. Szinte csodaszámba megy, hogy a nekiszabadult petróleumtartálykocsik senkibe sem tettek kárt. A vizsgálat megindult, hogy a balesetért kit terhel felelősség.

Áthelyezés. A m. kir. államzasutak igazgatósa Stignitz Vilmos mérnököt a székesfehérvári osztálymérnökségtől Vasasrád állomás bővítési munkálatainak építéséhez Vasasrád áthelyezte.

Működnek a betörők. Székesfehérvár szab. kir. város közbiztonsága immár tarthatatlanná vált. Késelések, betörések, merényletek napirenden vannak. Három hó óta nem mult el átlag egy hét, amelyre egy betörés ne esett volna. Szombaton éjjel a nádor-utcai Simon György-féle fűszerüzletben jártak betörők, akik az üzlet udvari raktárhelyiségének felkészítése után jutottak a boltba. A gazembereknek a Wertheim szekrény tartalmára járt a foguk és azt próbálták felkészíteni, de igyekeztek hajtóerést szenvedni. Miután a vasszekrennyel semmire sem mentek, a kézi pénztárt nyitották fel és abból vittek el 40 korona készpénzt. A gyomrukról sem feledkeztek meg a tettesek. Több kilo sajt, öt üveg vöröshor és nagyobb mennyiségű cukorka szintén eltűnt, úgy, hogy Simon György kára mintegy 80 korona. A betörők a ház zárt kapuját alkuleszal nyitották fel és távozásuk után újból bezárták. A rendőrség megállapította, hogy a betörők ketten voltak. A házbeliek és a Simon-féle üzlet alkalmazottai szombat délután látták is a ház körül két iparoskinézésű idegent, akik az üzletben is többször megfordultak. Késétség kizárólag ezek követték el a betörést. A rendőrség keresi őket.

Elfogott tolvajok. Lendvai János enyngi földművesgazda vasárnap délután azt a feljelentést tette a rendőrségben, hogy azalatt míg ő körülnézett a vásáron a Fehérlő vendéglő előtt álló kocsijáról ismeretlen tettesek ellopták 50 korona értékű lókantáriját. A nyomozás megindult és a tolvajok kézre is kerültek Kollár Mihály és Molnár Ferenc tatai illetőségű lóhajesárok személyében, akik azonban a lopott kantárt már nem tudták visszaadni, miután eladták egy vidéki embernek. A rendőrség letartóztatta a két notórius vásári tolvajt, akik hasonló cselekedetért már nem egy ízben ültek a vádlottak padján.

Tolvaj szerelmes. Lapunk előző számában megírtuk, hogy a Bárány vendéglőben letartóztatták Zakar István könyvkötő segédét és kedvesét Szabó Rozáliát, akik bő költségekűkkel vonták magukra a figyelmet. Miután a rendőrség nem igen bizott Zakar szavaiban érdeklődő i kezdett kitéle után. Ekkor kitént, hogy nem is Zakar-nak, hanem Burghardt Ferenc Kornélnek hívják és nem könyvkötő hanem kőműves, aki apjától 80 koronát és két gyűrűt lopva, Szabó Rozáliát

Székesfehérvárra szökött. Kitént az is, hogy Burghardt lopásért már több ízben volt büntetve. Simon Sándor rendőrkapitány kérdésére, hogy miért lopott azt válaszolta a tolvaj, hogy a budapesti kőműves szakosztály sztrájkalábjából sikasztott, miután a szakegyletnek pénztárnoka volt. Az apjától lopott pénzzel akarta a hiányt pótolni, de később meggondolta a dolgot és elműlatta. Ilyen a szocialdemokrata becsület!

Késelés a Széchenyi-utcán. Hérics János molnárségéd a csatornaparti merénylet állítólagos tettese vasárnap délután kiszabadulva a vizsgálati fogságból, hazafelé tartott szüleinek Széchenyi utca 101. szám alatti lakására. A vasuti útjaronál több fiatalember megtámadta Hériczet, alaposan elverték és egyikük zsebkésével fűtővön is szurta. Hérics feljelentésére megindult a nyomozás és a rendőrség megállapította, hogy a késelő Heinrich János volt, aki Heinrich Péternek a csatornaparti merénylet áldozatának az öccse. Heinrich János a rendőrségben kijelentette, hogy Hériczet bosszúból szurta meg. Az eljárás az utca támadók ellen folyamatba tetétt.

Ismeretlen tolvaj. Oszovszky Gyula könyvkötő már szombat este felállította sátorát a vásártéren, hogy vasárnap korán éggel kezdhesse az áruláshoz. Képzeltető azonban Oszovszky meglepetés, amikor azt tető nélkül találta. A takaróponyát ismeretlen tettesek ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást, de a tolvajt ezideig nem sikerült kézrekeríteni.

Kézrekerült rabló. Az elmúlt hét folyamán történt, hogy Zsivkovics Sándor, Moró Ferenc és Balázs József helynélküli péksegédék Pákozdon kirabolták Moró Mihály pekimestert, akit saját üzletében megkötöztek és revolverrel kényszerítettek pénzének átadására. A rablók elmenekültek, de két nap múlva látták őket Martonvásáron, ahol egy vasuti őrt, aki felismerte őket, alaposan elverték. A nyomozó csendőröknek végre sikerült a rablók egyikét Moró Ferencet Baracska környékén elfogni. A mindent tagadó rablót már bekisérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

Tettenért zsebtolvaj. Lakatos Józsefné szül. Grebenár Lizi őrszállási illetőségű notarius zsebtolvaj a vasárnapi országvásáron ellopta özv. Marton Józsefne 22, Radács Jánosné 2 kor. 10 filléret. Amidőn azonban a harmadik áldozatnak Pap Liliának a zsebében kottározott tettenérték és bekisérték a városházára. Lakatos Józsefnek, akinél a meglopott asszonyok pénzt megtaláltak átadták a kir. ügyészségnek. Társait férjét Lakatos Józsefet, Miholics Verona és Mari őrszállási lakosokat, akiket szintén letartóztattak a rendőrség, illetőségi helyükre toloncolják.

Szinielőadás. A Déli Vasut derék munkásainak működését szívesen kísérjük élénk figyelemmel. Az erőteljű duzzadó karok munkáján kívül ott a szív és kedély is nemeseedik. Munkájuk tehát nem lelkételő robotmunka, hanem az az intelligens, tiszteltreméltó és tiszteltben részesező testület produktuma. A ki a vasárnap esti előadást megnézte, meggyőződést szerezhetett a délivasutik népszerűségéről. Ha a szintársulatnak olyan zsúfolt háza volnának, mint a milyenek nekik dícselkednek, Micsely urnak sohase fájna a feje. Alig volt egy talpalattnyi hely, mely be-töltve nem, sőt a páholyokból 10—12 fej szorongott egymás mellé, hogy kacagjon, mulasson azokon a mókákon, melyeket Nagypeléske híres nevezetes notarius Nagyzajtai Zajtay István megcselekedett. Mert a déli vasut munkásai a darabválasztást sem csak ötletszerűen intézik, hanem a hazaság, tisztesség szempontját veszik irányadóul. Igaz, hogy Gaál József darabja ma már egy kissé anakronizmus, ma már nehéz behelyezkedniük azokba az eszmekörökbe, melyek egy félszázaddal ezelőtt a német világi arnyékában otthon lettek. De a szereplők jóakarata azért sokkal kibékített bennünket. A címszerep Szemlér Józsefnek jutott. Ajakra jobbat, alkalmasabbat alig találhattak volna. Hoosszu vékony lábaival, sovány alakjával s a hozzáértő magyaros kosztümben igazi típusa volt a pennarágó peleskei notariusnak. A latin diktókat egész tökéletes accentussal bökte ki, mint a ki a gimnáziumba is járt volna. Egy kissé azonban mintha nem lett volna hangulatnál s mintha igazolva láttuk volna azt a hirt, hogy a szinpadra betegen jött el. Molnár Zsuzsika minden csinosága mellett elég

jó Tóti Dorka volt s a János Vitéz boszorkányának mozdulatait egészen előnyösen értékesítette a maga javára. Kováts Ilonka színészi vér és temperamentum, ez minden mozdulatából, sőt a csinos nótáiból is kitetszett. Nagyon szépen énekelte Hedrik József, mint Bacur Gazsi s a mi ismét ritkaság, az összes énekek egy-két nüansz kivételével teljesen beváltak és becsülésére váltak úgy a karnak, mint a fardhatlan karmestereknek. Othellóról (Magyaródi János) szintén nem szabad elfeledkeznünk, a ki oly elegáns előkelőséggel és tiszta előadással elevenítette meg a mór szerepét, a mi nagy színpadon is elismerést vivna ki. A legnagyobb hatást azonban Bartusek Antal érte el az ő roppant hálás szerepével, a Hermann jegyvesével. Kár, hogy csak pár percig tartott, de ebben a rövid szerepben s mesés kosztümjében akkora tapsvihart aratott, hogy méltán büszke lehet rá. Hogy a Peleskei Nótárius lova is szerepelt a nyílt színpadon — természetes — hiszen a rendezőség ügybuzgalma semmit nem kimélt, hogy a közönség tetszését kiérdemelje. Természetes, hogy mindehhez hozzájárult a műkedvelők derék atyamesterének, a jó Békefi Bácsinak munkája, a kinek mint rendesen, most is kijárt a publikum tüntető óvációja.

— **A csatornaparti merénylet.** Megírtuk, hogy Hérics János molnárságát, mint a rózsás-kerti csatornaparton Heinrich Péter ácssegéd és menyasszonya Jeli Boriska cselédleány ellen elkövetett merénylet tettesét letartóztatta a rendőrség. Hérics János a rendőrségen tagadta a tettséget, de az ellene felmerült gyanuok oly súlyosak voltak, hogy Simon Sándor rendőral-kapitány letartóztatta és átkísértette a kir. ügyészség vizsgálóbírájához. Hérics itt is megmaradt tagadásában, de azért a vizsgálóbíró fenntartotta a letartóztatást. Hérics ez ellen felfolyamodással élt, melyet vasárnap délelőtt tárgyalt a kir. törvényszék vádtaácsa. A vádtaács nem látván eléggé beigazoltnak Hérics bűnösségét, szabadlábra helyezését rendelte el. Heinrich Péter, akit a merénylő egy doronggal leütött és agrázko-dással került a Szent-György kórházba, már jobban van a valószínűleg pár nap alatt gyó-gyultan bocsájtják el.

— **Rendelet a káromkodás ellen.** Győr város levéltárában van egy 1653-ból való ilyen ítélet, mely szóról-szóra így hangzik:

„Az Úr 1653. esztendejében, október 15. napján bíró uram törvényesen feljelentetvén Fazokas Lőrinc nevű káromkodóhoz, bírák uraim így deliberaláltak: Minthogy az Magistrátus próká-tora által bemutatott inkuizícióból világosságra jönnek az perbefogottnak Isten ő szent Főlsége és a teremtés ellen való éktelen káromkádási: így mint juxta anni 1543. art. 52. azon Fazokas Lőrincen elsőben publice 300 üttséss; annak utána, ha másodsor azon ördögi káromkodással élne, megpálcáztassék és ezret üssenek rajta. Ha pedig harmadszor tselekedné, nem különben mint egyéb malefaktornak feje vétséss.“

Ezután következett az ítélet végrehajtásának leírása, mely szerint a város hajduja 500-at vert Fazokas Lőrinc-re s a törvénynek elég tétetett.

— **Cselédváltás.** Nem akarjuk egészen a cseléd-mizériák rovására írni a következő esetet mert hiszen gyakran a nagyságak is hibázhatnak. Egyébként pedig bátran elmondhatjuk, hogy az eset nem minden humor nélkül való.

A konyha tündére 15-én bucsut készült mondani a háznak. Hogy a módját is megadja, illően elérzékenyedett s így szólt a nagyságához a ki rövid idő múlva örvendetes családi esemény-nek nézett eléje.

— Kezét csókolom. Áldja meg a jó Isten a naccságát. Különösen pedig tiszta szívből kívánom, hogy sok örömet találja a fiacskájában.

A naccsága kérdőjellel változott és mosolyogva így szólt:

— Hát aztán honnan tudja maga, hogy fiam lesz?

— Onnan, kezét csókolom, mert lehetetlen, hogy egy leány a naccságánál kilenc hónapig kibírja.

A dologban pedig az a legérdekesebb, hogy Fehérvárott történt.

— **Kocsisámra lopják a fát.** A lopások krónikájában nem mindennapi dolog az alábbi Péntek este a Deutsch Testvérek déli vasúti

tűzifatelepére egy helybelinek látszó atyafi állított be kétlovas kocsjával és az ott dolgozó munkásoknak mit se szólva, megrakodott és távozott. A munkások, akik azt hiték, hogy a dolog a tulajdonosok tudtával történik, még segítettek is a rakodásnál. Annál nagyobb volt a meglepetés, amikor reggel kitűnt, hogy az illető egy furfangos tolvaj volt, akit most szélében keres a rendőrség.

— **Allategészségügy.** Bakonysárkány községben a ragályos száj és körömfájás járvány-szerűleg fellépett. A hatóságok részéről a szükséges óvintézkedések megtétek.

— **Megtámadott postakocsi.** Schnaubi Antal és Engl János móri suhancok alaposan beszedtek a móri murciból és garázdálkodni kezdtek. Vasárnap délután fél 3 órakor megrohanták. A Móról hazafelé tartó móri postakocsit és azt mindenáron felakarták dönteni. Pék István postakocsi azonban segélyért kiabált, mire a járőrlők védelmére siettek. A két részeg legény látva a tulerőt, elfutott. A postakocsi feljelentésére az ügy a bíróság elé kerül.

IRODALOM.

A „Zászlónk“ IV évfolyamának 2 ik száma jelent meg október 15 én új címlappal, gazdag tartalommal és sok szép képpel. Az ifjúságnak a lapja ez, de a komoly férfi és öreg is élvezettel olvashatja. Az októberi szám sok érdekességgel lépi meg olvasóit. Érdekesítő cikkeket olvassunk abban, a melyeket a Zászlónk föld körül utazó szerkesztője és munkatársa a távoli keletről küldött. Tízezer kilométer a (sendes) Óceánon, ez alatt a szerkesztő közvetlen tapasztalatait írja le a föld másik oldalán levő életet. „A győzelmes Japánból“ című cikk dr. Sebőknek feljegyzéseit tartalmazza, a melyeket Kama-kurában az óriási Budha szobor tövében írt a Zászlónk számára. „Egy fejletlen béka gondolatai“ és „Hulló csillagok“ könnyed modoru tudományos fecsegések az élet és az ég titokzatos tüneményeiről. „Úzent az Úr“ nagyszabásu modern költemény (Lévaýtól). „Morgan kapitány kalandjai“ban az aranykeresők érdekesítő kalandjai vannak leírva. „Az én naplóm“ (elbeszélés) „Sz. Mihály napja Augsburgban“ (leírás). „Barátomhoz“ „Az Estharang“ (költemények) mint kedves mozaikok élénkítik a lapot. A „Kongregációi életben“ az ország szervezködő kongregációi mutatkoznak be. A „Fakadó Rügyek“ az ifjúság irodalmi és művészeti versenyeit mutatja be szövegben és képekben. A ki ihlettel, ifju életkedvvel akar töltekezni, az csak rendelje meg a Zászlónkat. Előfizetési ára a világon a legolcsóbb. Egész évre csak 2 korona. Megrendelhető a Zászlónk kiadóhivatalában Budapest, VII., Damjanich-n. 50.

Művirág és szárított virág sirkoszorúk kiállítása.

Óriási választék, **=====**
bámulatos olcsó árak!

Külön sirkoszorú raktár:

Szt. Imre- és Iskola-utca sarok

(a volt Szerdahelyi-féle
mészárszék helyisége) és

Nádor-utca 2. sz.

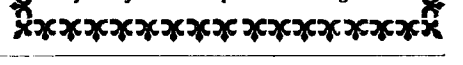
Knazovitzky Bélánál
Székesfehérvár.

Hirdetések jutányos áron felvételnek a
kiadóhivatalban. Szt-István-tér 1.

Frank Balázs
kutmester, (I. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kutfurást, ásást, szivattyu-javitást, vízvezeték- és fürdőberendezéseket. Minden e szakmába vágó munkákat gyorsfúró eszközökkel, jutányosan és pontosan végez.

Bérbeadás.

Méltóságos Zichy János gróf ur tulajdonát képező nagy-lángi és táci korcsmák 1906. év január 1-től hat egymásután következő évre bérbe adatnak. A nagylángi korcsma bérlet 12 magyar hold szántófölddel és 6 db. marhalegeltetéssel, a táci pedig vasműszedi joggal jár. Bérbe szándékozók írásbeli ajánlataikat 1905. év november 1-ig nyujtsák be a lángi uradalom központi felügyelői hivatalához Nagylángon.